

PL-001-001634 Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) (CBCS) Examination

July - 2018

Sanskrit : Paper-22

(Vaidik Vangmay)

(Old Course)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001634

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના/Instruction :

બધા પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

All questions carry equal marks.

- ૧ બ્રાહ્મણ સાહિત્યમાં ઐતરેય બ્રાહ્મણના સ્થાન અને મહત્ત્વ વિશે વિગતે ૧૪
ચર્ચા કરો.
- 1 Discuss in detail the place and importance of Aitareya 14
Brahman in Brahman literature.

અથવા/OR

- ૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પરિચ્છેદોનું ભાષાંતર કરો : ૧૪
- 1 Translate any **two** passages of the following : 14

(૧) ચરૈવેતિ ચરૈવેતિ વૈ મા બ્રાહ્મણોઽવોચત્ । ઇતિ હ દ્વિતીયં સંવત્સરમરણ્યે
ચવાર । સોઽરણ્યાદ્ ગ્રામમેયાય । તમિન્દ્રઃ પુરુષરૂપેણ પર્યત્યોવાચ ।

પુષ્પિણ્યૌ ચરતો જંઘે ભૂષ્ણુરાત્મા ફલગ્રહિઃ ।

શેરેઽસ્ય સર્વે પાપ્માનઃ શ્રમેણ પ્રપથે હતાઃ ॥

આસ્તે ભગ આસીનસ્યોર્ધ્વસ્તિષ્ઠતિ તિષ્ઠતઃ ।

શેતે નિપદ્યમાનસ્ય ચરાતિ ચરતો ભગઃ ॥

(૨) તસ્ય હ વિશ્વામિત્રો હોતાસીજ્જમદગ્નિરઘ્વર્યુર્વસિષ્ઠો બ્રહ્માઽયાસ્યોદ્ગાતા । તસ્મા
ઉપાકૃતાય નિયોક્તારં ન વિવિદુઃ । સ હોવાચાજીગર્તઃ । સૌયવસિર્મહ્યમપરં
શતં દત્તાહમેનં નિયોક્ષ્યામીતિ । તસ્મા અપરં શતં દદુઃ । તં સ નિનિયોજ ।
તસ્મા ઉપાકૃતાય નિયુક્તાયાપ્રીતાય પર્યગ્નિકૃતાય વિશસિતારં ન વિવિદુઃ । સ
હોવાચાજીગર્તઃ સૌયવસિઃ । મહ્યમપરં શતં દત્તાહમેનં વિશસિષ્યા મીતિ । તસ્મા
અપરં શતં દદુઃ ।

(३) तं विश्वेदेवा ऊचुः । इन्द्रो वै देवानामोजिष्ठो बलिष्ठो सहिष्ठो सत्तमः पारयिष्णुतमस्तं नु स्तुह्यथ त्वोत्स्रक्ष्याम इति । स इन्द्रं तुष्टाव यच्चिद्धि सत्य सोमपा इति चैतेन सूक्तेनोत्तरस्य च पञ्चदशभिः । तस्मा इन्द्रः स्तूयमानः प्रीतो मनसा हिरण्यरथं ददौ । तमेतया प्रतीयाय शश्वदिन्द्र इति । तमिन्द्र उवाच अश्विनौ नु स्तुह्यथ त्वोत्स्रक्ष्याम इति ।

(४) ज्येष्ठो ते त्वं पुत्राणां स्यास्तव श्रेष्ठा प्रजा स्यात् ।
उपेया दैवं मे दायं तेन वै त्वोपमन्त्रये ॥
संज्ञानानेषु वै ब्रूयाः सौहार्दाय मे श्रियै ।
यथाहं भरतऋषभोपेयां तव पुत्रताम् ॥
मधुच्छन्दाः शृणोतन ऋषभो रेणुरष्टकः ।
ये के च भ्रातरः स्थ नास्मै ज्यैष्ठ्याय कल्पध्वम् ॥

२ शतपथ ब्राह्मणमां निरूपित विषयोनी यर्या करो. १४

2 Discuss the subjects as narrated in Shatapatha Brahman. 14

अथवा/OR

२ सुकन्या-उपाख्यानने आधारे सुकन्यानुं यरित्र-यित्रश करो. १४

2 Sketch the characteristics of Sukanya on the basis of Sukanya-Upakhyana. 14

३ कठोपनिषद्नुं तत्त्वज्ञान समञ्जसो. १४

3 Explain the philosophy of Kathopanishada. 14

अथवा/OR

३ नीयेनामांथी कोर्षपश भे मन्त्रोनुं आवश्यक समञ्जसि साथे भाषांतर करो : १४

3 Translate any **two** Mantras with necessary explanation of the following :

(१) ये ये कामा दुर्लभा मर्त्यलोके
सर्वान्कामान् छन्दतः प्रार्थयस्व ।
इमा रामाः सरथाः सतूर्या
नहीदृशा लम्बनीया मनुष्यैः ।
आभिर्मत्प्रत्ताभिः परिचारयस्व
नचिकेतो मरणं मानुप्राक्षीः ॥

(२) श्रवणायापि बहुभिर्यो न लभ्यः
शृण्वन्तोऽपि बहवो यन्न विद्युः ।
आश्चर्यो वक्ता कुशलोऽस्य
लब्धाऽऽश्चर्यो ज्ञाता कुशलानुशिष्टः ।
न नरेणावरेण प्रोक्त एव सुविज्ञेयो बहुधा चिन्त्यमानः ।
अनन्यप्रोक्ते गतिरत्र नास्त्यणीयान् हतर्क्यमणुप्रमाणात् ॥

- (३) आत्मानं रथिनं विद्धि शरीरं रथमेव तु ।
 बुद्धिं तु सारथिं विद्धि मनः प्रग्रहमेव च ॥
 इन्द्रियाणि हयानाहुर्विषयास्तेषु गोचरान् ।
 आत्मेन्द्रियमनोयुक्तं भोक्तेत्याहुर्मनीषिणः ॥
- (४) पराञ्चि खानि व्यतृणत्स्वयम्भूस्तस्मात्पराङ् पश्यति नान्तरात्मन् ।
 कश्चिद्धीरः प्रत्यगात्मानमैक्षदावृत्तचक्षुरमृत त्वमिच्छन् ॥
 पराचः कामाननुयन्ति बालास्ते मृत्योर्यन्ति विततस्य पाशम् ।
 अथ धीरा अमृतत्वं विदित्वा ध्रुवमध्रुवेष्विह न प्रार्थयन्ते ॥

- ४ वैदिक छन्दोना परिचय आपी गायत्री अने अनुष्टुप छन्दोने उदाहरण साथे समजावो. १४
- 4 Give an introduction to Vedic Metres and explain the metres गायत्री and अनुष्टुप with illustration. 14
- अथवा/OR**
- ४ वैदिक हेत्वर्थकृदन्त उदाहरण सहित समजावो. १४
- 4 Explain Vedic हेत्वर्थकृदन्त with illustration. 14
- ५ नीयेनामांथी कोष्पण भे विशे नोध लभो : १४
- 5 Write notes on any **two** of the following : 14
- (१) शुनःशेषाख्यानं तत्त्वदर्शन.
- (1) A philosophical appreciation of शुनःशेषाख्यान
- (२) सुकन्योपाख्यानमां प्रतिबिंबित वेदकालीन समाज.
- (2) Vedic society as reflected in सुकन्योपाख्यान.
- (३) कठोपनिषदमां आत्मतत्त्व निरूपण.
- (3) Depiction of आत्मतत्त्व in Kathopanishad.
- (४) वैदिक नामरूपोनी विशेषताओ.
- (4) Peculiar distinctiveness of Vedic nounforms.